

RAPPORT 2012:34

HUSARÖ LOTSMUSEUM

Antikvarisk medverkan vid utvändigt renovering av Husarö
Lotsmuseum, Ljusterö socken, Österåker kommun, Uppland.

Albin Uller

Husarö lotsmuseum

Antikvarisk medverkan vid utvändigt renovering av Husarö
Lotsmuseum, Ljusterö socken, Österåker kommun, Uppland.

Rapport 2012:34

Albin Uller

Rapporten finns i PDF-format på adressen
www.stockholmslansmuseum.se

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Foto: Albin Uller
Omslagsbild: Bildnr Lp 201200700
Redaktionell bearbetning: Göran Werthwein
Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
Nacka 2013

Innehåll

Administrativa uppgifter	6
Sammanfattning av utförda åtgärder	7
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	7
Utförda åtgärder	7
Avvikelser från arbetshandlingar	15
Iakttagelser under renoveringen	15
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	15
Övriga handlingar med relevans för ärendet	15

Administrativa uppgifter

Objekt: Husarö Lotsmuseum
Socken: Ljusterö
Kommun: Österåker
Landskap: Uppland
Arbetshandlingar: Åhlund Byggnadsvård AB
Länsstyrelsens beslut: dnr 434-35100-2011
Byggherre/beställare: Ester och Gunnar Björklunds stiftelse
Entreprenör: Åhlund Byggnadsvård AB
Antikvarisk medverkan: Stockholms läns museum genom Albin Uller
Byggnadstid: 2012-09 – 2012-11

Sammanfattning av utförda åtgärder

Taket på Lotsmuseet har lagts om. En stor del av det underliggande brädtaket fick bytas pga äldre rötskador och insektsangrepp. Nya rännalar och plåtanslutningar mellan skorstenar och tegeltak har gjorts. Skorstenarna har murats om samt putsats. Nya vindskivor och fotbrädor har monterats. Stora partier av pärlspontpanelerna har bytts ut och rödfärgats.

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Den Sundströmska lotsgården på Husarö där öns sista mästerlots, Reinhold Sundström bodde, fungerar idag som lotsmuseum. Till gården hör brännhus/tvättstuga, loge, vedbod samt snickarbod. Lotsmuseet har byggts ut och om vid ett flertal tillfällen.

Utförda åtgärder

Tak: Efter nedplockning av teglet visade sig brädtaket vara i sämre skick än beräknat pga gamla rötskador och insektsangrepp. Rötskadorna var främst koncentrerade kring skorstenarna där flera lager av gammal plåt och betonglagningar fanns samt under takkupornas vinkelrännor där brädtaket byttes ut helt. I övrigt byttes enskilda skadade lockbrädor. Därefter lades ny läkt och det gamla teglet återanvändes samt kompletterades med begagnat. Takstegarna av aluminium återplacerades inte utan ersattes med rödfärgade taksteg som inte är lika iögonfallande. Fotbrädorna med sin snickarglädje har nytillverkats lika befintliga fast utan de dekorativa hålen gjorda med kvistborr då dessa utgjorde ett främmande inslag.

Figur 1.
Norra takfallet med
borttaget tegel. Foto Albin
Uller 2012. Lp201200674.

Figur 2.
Norra takfallet med ny läkt.
Bild från entreprenör.

Figur 3.
Norra takfallet efter åtgärd.
Foto Albin Uller 2012.
Lp201200700.

Figur 4.
Takstege på norra takfallet.
Foto Albin Uller 2012.
Lp201200701.

Figur 5.
Södra takfallet med
borttaget tegel och läkt. Bild
från entreprenör.

Figur 6.
Södra takfallet efter åtgärd.
Foto Albin Uller 2012.
Lp201200691.

På verandataket som endast hade läkt direkt på innertakets pärlspont spikades råspont som sedan belades med papp. Detta för att kunna garantera tätheten med tanke på den flacka takvinkeln.

Figur 7.
Verandataket efter nedtagning av teglet. Bild från entreprenören.

Figur 8.
Verandataket med råspont och papp. Bild från entreprenören.

Skorstenarna har murats om samt putsats och försetts med nya beslag av fabrikslackerad plåt som sedan slutmålades på plats. Även vinkelrännorna behandlades på detta sätt med slutmålning på plats.

Fasader: Samtliga fasader har pärlspontspanel. Den norra fasaden var i ett sådant gott skick att endast omålning krävdes.

Den västra fasaden var även den i förhållandevis gott skick. Här kapades panelen en bit från sockeln och försågs med vattbräda samt en horisontell skyddsbräda i anslutning till sockeln. Panelen ovanför undervåningens fönster byttes ut helt då en ny droppnäsa krävdes där. Elskåpet har klätts in med en tegelbelagd trälåda som målats in i fasaden.

Figur 9.
Västra gaveln innan åtgärder. Bild från entreprenören.

Figur 10.
Västra gaveln efter åtgärder. Bild från entreprenören.

På södra fasaden byttes hela panelen utom ca en halvmeter på var sida om verandan. I den panel som kunde sparas syns tydligt spår efter verandataket till den tidigare mindre verandan. I väggen till höger om verandan var syllen och varvet ovanför så rötskadat att dessa byttes ut.

Figur 11.
Sydvästra knutbrädan med not
för pärlspontspanelen. Foto Albin
Uller 2012. Lp201200686.

Figur 12.
Spår efter det tidigare
verandataket. Foto Albin Uller
2012. Lp201200704.

Figur 13.
Skadat timmer i sydväggen till
höger om verandan. Bild från
entreprenören.

Figur 14.
Sydväggen efter åtgärd. Foto
Albin Uller 2012. Lp201200694.

Pga mer omfattande skador än beräknat samt väderförhållandena blev inte hela den östra gaveln åtgärdad. Det är beräknat att ske under våren 2013.

Verandan har fått panelfyllningen bytt från locklist till pärlspont för att bättre överensstämna med resten av huset. Troligtvis har den ursprungligen haft det utförandet när den byggdes.

Figur 15.
Verandan med locklist panel. Foto
Albin Uller 2012. Lp201200687.

Figur 16.
Verandan med ny pärlspont. Bild
från entreprenören.

Avvikelser från arbetshandlingar

Fasadarbetet är inte helt avslutat. Det som återstår är vissa åtgärder på den östra gaveln. Detta kommer att åtgärdas nästa år.

Iakttagelser under renoveringen

Hantverkarna har fortlöpande iakttagit och dokumenterat spår efter tidigare förändringar och utbyggnadsetapper av byggnaden. I kökets södra vägg är två mindre fönsteröppningar igensatta med stående stolpar. Dessa är ca en gång en meter i storlek och är placerade på var sida om det nuvarande fönstret som troligtvis togs upp när salen byggdes.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Renoveringen utfördes i enlighet med gällande arbetshandlingar och tillstånd. Beslut om avsteg och tillkommande åtgärder genomfördes under fortlöpande dialog med entreprenören. Renoveringen har utförts med god hänsyn till byggnadens kulturhistoriska värden.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

Inga övriga handlingar bifogas rapporten